



## נציבות שירות המדינה

### הודעות

הודעה עג/3

ו' בחשוון התשע"ג (22.10.2012)

### הודעה מס' עג/3

### הוראות בעניין הבחירות לכנסת התשע-עשרה

#### א. הקדמה

1. הבחירות לכנסת התשע-עשרה יתקיימו ביום שלישי, י"א בשבט התשע"ג (22.1.2013).
2. מובאות בזה לידיעת עובדי המדינה ההוראות וההנחיות העיקריות הנוגעות לפעילות מדינית ומפלגתית בכלל ובתקופת בחירות בפרט.
3. ההוראות המפורטות להלן מבוססות על חוק יסוד: הכנסת, חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959, חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, וכן על חוקים נוספים, הנחיות היועץ המשפטי לממשלה והוראות התקשי"ר.
4. חלק מהוראות אלו חל על כל העובדים, יהיו דירוגם, דרגתם ותפקידם אשר יהיו; חלקן רק על עובדים בדירוג ובדרגה מסוימת או בתפקידים מוגדרים, כמפורט להלן.
5. חלק מהוראות אלו חל גם על עובדים או על נושאי משרות בגופים ממלכתיים וציבוריים אחרים, בהתאם להוראות החוקים השונים ובהתאם להנחיות המחייבות בכל אחד מהגופים הללו.
6. לגבי הצבעה ב"גוף בוחר" - ראה סעיף ה להלן.

#### ב. להלן הוראות המתייחסות למועמד הנמנה על ארבע הדרגות העליונות

1. עובד המדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם דירוג כמפורט בסעיף 2 להלן, וכן עובד המדינה בדרגה נמוכה מהדרגה השלישית שמתחת לדרגה העליונה בכל דירוג, אם לתפקידו נקבע מתח דרגות הכולל את הדרגה השלישית האמורה, לא יהיה מועמד לכנסת התשע-עשרה, זולת אם חדל להיות עובד המדינה לפחות 100 ימים לפני יום הבחירות; לעניין בחירות מוקדמות שביום שבו נקבע המועד לעריכתן לפי כל דין נותרו פחות מ-110 ימים עד לעריכתן, יהיה היום הקובע 10 ימים מיום קביעת המועד האמור, היינו אם התפטר משירות המדינה עד יום שישי, ו' בחשוון התשע"ג (26.10.2012) כולל.

## 2. להלן פירוט העובדים בדירוגים העיקריים:

הדרגות	הדירוג
22 - ומעלה	המינהלי
43 - ומעלה	המח"ר
43 - ומעלה	המהנדסים
43 - ומעלה	הנדסאים וטכנאים
43 - ומעלה	עיתונאים
4א - ומעלה	משפטנים
4א - ומעלה	פרקליטים
ג - ומעלה	עובדים סוציאליים
4א - ומעלה	בכ"מ ועמ"מ
4א - ומעלה	רוקחים
9 - ומעלה	רופאים
9 - ומעלה	רופאים וטרנריים
ג - ומעלה	עובדי מחקר
18 - ומעלה	אחיות
14 - ומעלה	עובדי רנטגן
7 - ומעלה	מרפאים בעיסוק
7 - ומעלה	פזיוטרפיסטים
7 - ומעלה	פארה-רפואיים
14 - ומעלה	מקצ"ט
14 - ומעלה	מקצ"ט-בטחון

## דירוג עובדי הוראה -

- (א) מפקחים שהם מנהלי מחוזות, אגפים, מינהליים ומעלה.  
 (ב) מפקחים שהם: 1. פעילים מכוח סימן ו' לתקנות חינוך ממלכתי (סדרי הפיקוח);  
 (ג) מנהלי בתי ספר. 2. ממונים באופן ישיר על עבודתם של עובדי הוראה.

עובדים המועסקים בחוזה שכר כולל - דרגתם לעניין החוק היא דרגת השיא בתקן הצמודה למשרה.

3. עובד אשר התפטר משירות המדינה כדי להציג את מועמדותו לבחירות לכנסת התשע-עשרה, זכאי לפיצויי פיטורים, אך אינו זכאי להודעה מוקדמת על-פי חוק, ולא יראו התפטרות כאמור כפיטורים לעניין חוק שירות המדינה (גמלאות), התש"ל-1970.

4. מי שהתפטר כאמור משירות המדינה מתפקיד שדרגתו כמפורט בסעיפים 11 ו-22 לעיל ומבקש לחזור לשירות, ומי שמופיע ברשימת מועמדים לכנסת ומבקש להתקבל לשירות המדינה לאחר הבחירות, יוכל להתקבל לתפקיד בהתאם לכללים הנהוגים בשירות המדינה רק אם התפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.

**ג. להלן ההוראות המתייחסות למועמדים שאינם נמנים על העובדים המפורטים בסעיף ב לעיל:**

1. עובד המדינה שאינו נמנה על הדרגות והתפקידים כמפורט בסעיף ב לעיל, חייב להודיע בכתב על כוונתו להציג מועמדותו בבחירות לכנסת (בין אם מדובר בבחירות מקדימות (פריימריז) ובין אם מדובר בבחירות הנערכות בגוף בוחר) בשלב מוקדם ככל האפשר ובכל מקרה בטרם נקט פעולה להכללתו ברשימת המועמדים; העתק מההודעה יועבר לנציבות שירות המדינה.

2. עובד המדינה, למעט מורה, שאינו נמנה עם סוגי העובדים שפורטו בסעיף ב לעיל ואשר שמו נכלל באחת מרשימות המועמדים לכנסת התשע-עשרה, יופסק שירותו מיום הגשת רשימת המועמדים ועד יום הבחירות.

3. תקופת הפסקת העבודה עד הבחירות תיחשב כתקופת חופשה ללא משכורת, אם מגיעה לעובד חופשה ללא משכורת על-פי הכללים הנהוגים בתקשי"ר, או אם העובד ביקש זאת כתקופת חופשת מנוחה, אם חופשה כזו מגיעה לו. לא עמדו לזכותו של העובד ימי חופשת מנוחה, חייב האחראי לאשר לו חופשה ללא משכורת בטופס (מדף 2470) באם מגיעה לעובד חופשה ללא משכורת כאמור לעיל. עותק אחד מהטופס יועבר למחלקת הכספים של המשרד ועותק אחד יישלח לנציבות שירות המדינה.

4. עובד כאמור, אשר יצא לחופשה כמפורט בסעיף ג לעיל, ונבחר לכהן כחבר כנסת (ו/או כשר בממשלה), יחדל לשרת כעובד המדינה ממועד יום הבחירות לכנסת וינותק ממועד זה יחסי עובד-מעביד בינו לבין המדינה, ולא יתאפשר לו לשהות בחופשה ללא משכורת.

5. עובד שהיה מועמד לכנסת התשע-עשרה ויצא לחופשה כאמור בסעיף ג לעיל, ולא נבחר, רשאי לחזור לעבודתו בשירות המדינה מיד עם היוודע תוצאות הבחירות, ובלבד ויסיר את שמו מרשימת המועמדים לכנסת.

#### **ד. בחירות מקדימות (פריימריז)**

1. בחירות מקדימות (פריימריז) - בחירות ישירות בהן רשאים להשתתף כל החברים הרשומים של מפלגה או גוף מדיני לבחירת המועמד לכהונת ראש הממשלה ו/או לבחירת רשימת המועמדים לכנסת מטעם אותה מפלגה (להבדיל מבחירות הנערכות ב"גוף בוחר"; ראה הגדרה בסעיף ה1 להלן).

2. הצבעה בבחירות מקדימות (פריימריז) - עובד המדינה, תהא דרגתו אשר תהא, רשאי להצביע בבחירות מקדימות (פריימריז), כאמור לעיל.

#### **ה. איסור השתתפות ב"גוף בוחר"**

1. "גוף בוחר" - הוא גוף שתפקידו או אחד מתפקידיו לבחור מועמדים לכנסת או לכהונת ראש הממשלה או שר בממשלה, או לכל תפקיד ברשות מקומית, בהסתדרות הציונית העולמית או בסוכנות היהודית לארץ ישראל, למעט בחירות ישירות שבהן משתתפים כלל החברים של המפלגה או גוף מדיני ובחירות מקדימות (פריימריז).

2. עובד המדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם הדירוג, לא יהיה חבר בגוף בוחר (לעניין דירוג עובדי הוראה ראה סעיף ב לעיל), ולא יהיה חבר בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני.

3. מי שבהיותו חבר בגוף בוחר נתמנה להיות עובד המדינה, תיפסק כהונתו כחבר בגוף הבוחר עם מינויו;

מי שהופסקה חברותו בגוף בוחר כאמור בסעיף זה, יוכל לשוב ולהיות חבר באותו גוף בוחר, בכפוף להוראות סעיף 2 לעיל, לאחר שחלפו ארבע שנים מיום מינויו לעובד המדינה, ואם הפסיק להיות עובד המדינה קודם לכן - ביום שבו הפסיק להיות עובד המדינה.

4. עובד המדינה החבר בגוף בוחר, לא ישתתף בבחירות הנערכות באותו גוף בוחר שבהן בוחרים מועמדים לתפקידים כאמור בסעיף ה1 לעיל, אלא אם כן ההצבעה באותן בחירות היא **הצבעה חשאית**.

**ו. איסור חברות בוועדת הבחירות המרכזית**

לא ישמש עובד המדינה כחבר או כממלא מקום של חבר בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת. התפקידים המותרים לעובד המדינה למלא ביום הבחירות ולקראתו פורטו בהודעת נציבות שירות המדינה עג/2 שפורסמה ביום ל' בתשרי התשע"ג (16.10.2012).

**ז. עובדי לשכות שרים וסגני שרים**

1. על העובדים המועסקים במשרות אמון מיוחדות, כמפורט בפסקה 01.111 ובפרק משנה 02.5 לתקשי"ר (מנהל לשכה, מזכיר, יועץ, עוזר, או נהג) חלים הסייגים והמגבלות על פעילות מפלגתית כעל כל שאר עובדי המדינה.

2. על אף האמור לעיל, עובדים המועסקים במשרות אמון כאמור לעיל בלשכות שרים וסגני שרים, רשאים לעסוק בפעילות מפלגתית בתחום המשרד או מתקן ממשלתי אחר, אם זו נעשית במסגרת פעילות מינהלית כסיוע לשר או לסגן השר. כך למשל, הנהג רשאי להסיע את השר או סגן השר ברכב ממשלתי לאסיפה מפלגתית. מנהל הלשכה, המזכיר והעוזרים רשאים להדפיס נאומים מפלגתיים ולתאם פגישות פוליטיות. לעומת זאת, אסור להם לעסוק בפעילות מפלגתית מהותית וישירה כגון גיוס תומכים, מצביעים ותרומות.

3. בהתאם לפסקה 02.525 לתקשי"ר, שר יוכל לקבוע כי אחד או שניים מעוזריו יוגדרו כעוזרים פוליטיים. אחד מהעוזרים הפוליטיים יוכל לשמש גם כיועץ תקשורת ודובר לשר. העוזרים הפוליטיים יועסקו בחוזה קבלני לתקופה שלא תעלה על תקופת כהונת השר, ולא יהיו עובדי המדינה. לסגן שר יהיה עוזר פוליטי אחד, אשר יוכל לטפל גם בייעוץ בנושאי תקשורת.

4. יודגש, כי יועץ תקשורת של הנבחר חייב להגביל עצמו לתחום הפעילות הממשלתי של הנבחר, ואסור לו לעסוק בנושאים מפלגתיים שבהם מעורב השר במסגרת עיסוקיו הפוליטיים. מותר ליועץ התקשורת להבהיר בתקשורת את עמדותיו המדיניות, הכלכליות, החברתיות וכיוצא בזה של הנבחר גם אם אינן נוגעות לתחום הפעולה של המשרד עליו הוא מופקד. עם זאת, אסור לו להשמיע בתקשורת או להעביר אליה דברי ביקורת כלפי שרים אחרים, כלפי מוסדות ממשלתיים או ממלכתיים אחרים וכלפי חברי הכנסת.

**ח. איסורים החלים על העובדים ונושאי המשרות המפורטים להלן:**

1. עובדי המדינה שדרגתם היא אחת מארבע הדרגות העליונות בסולם הדרגות של הדירוג המינהלי;
2. עובדים בדירוגים המקצועיים כדלקמן:
  - (א) עובדי המדינה בדרגה מקצועית, שמשכורתם היסודית ההתחלתית אינה נמוכה מן המשכורת היסודית ההתחלתית של הדרגה השלישית שמתחת לדרגה העליונה בסולם הדרגות של הדירוג המינהלי (להלן - "דרגה מקבילה");
  - (ב) עובדי המדינה בדרגה נמוכה מהדרגה השלישית שמתחת לדרגה העליונה בסולם הדרגות של הדירוג המינהלי, אם לתפקידם נקבע מתח דרגות הכולל את הדרגה השלישית האמורה או דרגה מקבילה;
3. שופטים, דיינים, חברי בתי דין דתיים וכל נושאי משרה שיפוטית אחרת;
4. רבנים וכוהני דתות אחרות ששכרם או חלק משכרם משתלם מאוצר המדינה;
5. שוטרים, סוהרים, פקחים וכל נושאי משרה שיש עמה סמכות חקירה, חיפוש או מעצר;
6. נושאי משרה שיש עמה סמכות להעניק רשיונות או היתרים, או סמכות להמליץ על הענקתם;
7. עובדי שירות התעסוקה;

8. עובדי סעד ;
9. עובדים בשירות המשפטי ;
10. קציני מחוז ;
11. פקידי שומה ;
12. פקידי גבייה ;
13. עובדים שהורשו לעשות עסקות מטעם המדינה ;
14. עובדים שבסמכותם לקבל עובדים לשירות המדינה או להמליץ על קבלת עובדים כאמור ;
15. מנהלי עבודה ;
16. פקידים העוסקים במתן שיכון מטעם המדינה ;
17. אחיות ציבוריות.

### להלן האיסורים :

- (א) להיות חברים בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני ;
- (ב) לארגן אסיפה פומבית בעלת אופי מדיני, לשבת בשולחן הנשיאות של אסיפה כאמור ולנאום בה ;
- (ג) להשתתף בהפגנה או בתהלוכה בעלת אופי מדיני ;
- (ד) להשתתף בתעמולה פומבית, בכתב או בעל-פה, לבחירות לכנסת, או למועצה של רשות מקומית, או לבחירות שעליהן חל חוק בחירות לגופים ציבוריים, התשי"ד-1954 ;
- (ה) לבקר את המדיניות של משרדיהם, של משרדים אחרים או של הממשלה, במסיבת עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון, בספר או בכל אמצעי מדיה אחר, לרבות העברת ביקורת כאמור על ממשלה שכינה בעבר או מדיניות קודמת של משרדי הממשלה.
- (ו) איסור להשתתף באסיפות פומביות של מפלגות או של גופים מדיניים כדי לתת הרצאות על איזה נושא שהוא, כיוון שעצם הופעתו של העובד מעל במה מפלגתית עלול ליצור רושם של זיקה מפלגתית.

### ט. איסורים החלים על כלל העובדים

על כל עובדי המדינה, ללא הבדל דרגה ותפקיד, לרבות העובדים המנויים בסעיף ח לעיל, חלים הכללים והאיסורים המפורטים להלן :

1. יש להקפיד שמעשיו או התנהגותו לא יתפרשו כאילו נועדו לקדם אינטרס של מפלגה כלשהי או מועמד מסוים. על העובד להביא בחשבון כי עקב מעמדו כעובד המדינה עלול הציבור לפרש התנהגויות או מעשים מסוימים שלו כאילו נועדו לסייע למפלגה זו או אחרת, או למועמד זה או אחר, ועקב רגישות זו עליו לנהוג משנה זהירות בעניין זה.

2. עובד המדינה לא יבקר בצורה מעליבה או פוגעת את הכנסת וועדותיה, ובכלל זה חוקים והחלטות שנתקבלו על ידיהם, את הממשלה ומשרדיה ובכלל זה את מדיניותם, במסיבות עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון, בספר, ברשת האינטרנט או בכל אמצעי מדיה אחר.

### איסור פעילות מפלגתית במוסדות ממשלתיים

3. אסור לערוך במשרד ממשלתי, במוסד או במתקן ממשלתי, בשעות העבודה או לאחר שעות העבודה, אסיפה, הרצאה או פעילות דומה מטעם מפלגה, או על בסיס של השתייכות מפלגתית או בעלת אופי מפלגתי.

4. אסור לעובד לעסוק בשעות העבודה בפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה, כגון: שכנוע אדם להצטרף כחבר למפלגה, עריכת מפקד של חברי מפלגה, הפצת הזמנות לפעילות מפלגתית, תליית מודעות מטעם מפלגה במשרד וכדומה.
5. אסור לעובד לעסוק בפעילויות המפורטות לעיל בין כותלי המשרד, המוסד או המתקן הממשלתי, גם אחרי שעות העבודה.
6. אסור לעובד להשתמש ברכוש ובשירותים המשרדיים לפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה. הוראה זו אינה חלה על פעילות מינהלית של נושא משרת אמון בלשכת השר או סגן השר, כשהיא נעשית כסיוע לשר או לסגן השר.
7. עובד המדינה לא ייתן את הסכמתו, בעל-פה או בכתב, לפרסם את שמו מטעם מפלגה אם צורך לו תואר תפקידו בשירות המדינה.
8. אסור לקיים אסיפת בחירות במשרדי הממשלה, במתקני הממשלה ובמוסדות השייכים לממשלה.
9. אסור להציג ולהפיץ בין כותלי מוסדות ממשלתיים כרוזים ופרסומים אחרים בעלי אופי מדיני או מפלגתי, לרבות הצבת קלפיות או כל צורה אחרת העלולה להתפרש כתעמולה מדינית או מפלגתית (למעט קלפיות שהוצבו על-ידי ועדת הבחירות המרכזית).

#### תעמולת בחירות

10. אסורה תעמולת בחירות מכל סוג בתוך מוסדות ממשלתיים, בין על-ידי העובדים ובין על-ידי אנשים או מוסדות אחרים.
11. המונח "תעמולת בחירות", אף שהוא מופיע בחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, אינו מוגדר באופן ברור. את התכנים בו יצר בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין. בהקשר זה נקבעו כמה כללים שבאמצעותם אפשר להבחין בין התבטאויות ומעשים שאין בהם משום תעמולת בחירות, לבין כאלה שהם בגדר תעמולה כזאת.

12. להלן הכללים המרכזיים הקובעים מה נופל בגדר "תעמולת בחירות":

- (א) הטפה ישירה למען מפלגה כלשהי או מועמד כלשהו מבין אלה המתמודדים בבחירות, או מתיחת ביקורת על מפלגה או רשימה או מועמד כאמור;
- (ב) הצגת מצעיהן ותוכניותיהן של מפלגה או רשימה המתמודדת בבחירות, וכן דברי שבח לתכונות ולכושר של מועמדיהן - לצד ביקורת על אלו של יריביהן;
- (ג) דברים שעניינם ומטרתם השפעה על הבחירות, או עשויים להתפרש ככאלה;
- (ד) תעמולה היא מפלגתית אם תוכנה מתייחס במישרין לנושאים השנויים במחלוקת בין המפלגות.

13. בגדר תעמולת בחירות נכנסים גם פרסומים המתיימרים לסכם או לתאר את תוכן פעילותו של המפרסם, אם יש בהם, מבחינת העיתוי וקירבת הזמן לבחירות, וכן מבחינת תוכנם ונוסחם, משום תעמולת בחירות כאמור בסעיפים 11 ו-12 לעיל. האיסור על הוצאת פרסומים שיש בהם תעמולת בחירות כאמור משתרע על פרסום מכל סוג, לרבות דברי דפוס, מודעות בעיתונים, סרטי קולנוע ווידאו או פרסום באמצעות האינטרנט וכל אמצעי מדיה אחר. ניתן להיעזר לצורך זה גם בהנחיות משרד המשפטים לקראת הבחירות, המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד.

14. עובד שהוא בעל סמכות מינהלית או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לא ייקח חלק בתעמולת בחירות לכנסת, ברבים או שלא ברבים, בכל אזורי הארץ. "סמכות מינהלית" לצורכי סעיף זה - כל סמכות, לפי דין ושלא לפי דין שיש עמה כוח להחליט החלטות או להקצות משאבים, לרבות סמכותם של הממונים על בעלי סמכויות על-פי דין.

#### פעילות ב"חוג בית"

15. על עובד בכל דרגה שהיא, שהוא בעל סמכות מינהלית או בעל תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, אסור לארח "חוג בית" המיועד לתעמולת בחירות לכנסת, או לנאום ב"חוג בית" כאמור.

#### איסור שימוש בכספי ציבור וברכוש לתעמולת בחירות

16. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות בכספים של הגופים הבאים:

- (א) משרד ממשלתי;
- (ב) מפעל או מוסד של המדינה;
- (ג) אדם או גוף המחזיק, שלא לפי חוזה, ברכוש של המדינה, או מנהל רכוש כזה, או מפקח עליו מטעם המדינה;
- (ד) תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו או בהונו.

17. איסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות במקרקעין של הגופים המנויים בסעיף 17 לעיל.  
"מקרקעין" - כולל משרדים, מבנים, מתקנים ושטחים פתוחים.

18. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות בכל רכוש אחר של גופים המנויים בסעיף 17 לעיל, ובין השאר בכלי רכב, בטלפון, בפקס, בשירותי דואר ובכל שירות או ציוד אחר העומד לרשות העובד בעבודתו בשירות המדינה.

#### איסור להתרים כספים

19. אסור לעובד המדינה להתרים, לגבות או לקבל כספים למטרה כלשהי, זולת לאוצר המדינה ובתוקף תפקידו.

### י. עריכת אירועים על-ידי משרדי הממשלה בתקופת בחירות

1. כנסים, טקסים ואירועים שונים הנערכים על-ידי משרדי הממשלה, צריכים לעמוד אף הם באיסור לעשות שימוש בכספי גוף מבוקר בקשר עם תעמולת בחירות. איסור זה נכון גם מחוץ לתקופת בחירות, אך בתקופה זו יש לשים לב ביתר שאת לכך שאירועים אלה לא יגלושו לכדי תעמולת בחירות.
2. קשה לקבוע מראש קווי תיחום ברורים אימתי ייחשב אירוע כזה לאירוע פוליטי-מפלגתי המהווה תעמולה שלא ניתן לממן מכספי המשרד ואימתי ייחשב לאירוע ממלכתי המותר במימון המשרד. הדבר ייקבע לפי הצטברות הנסיבות הכרוכות בכל אירוע קונקרטי. להלן יוצגו מבחני עזר לבחינת האירוע:
  - (א) העיתוי - עד כמה סמוך האירוע למועד הבחירות;
  - (ב) לגבי בחירות שמועדן לא ידוע מראש - האם נקבע האירוע מבעוד מועד, לפני יצירת העילה לבחירות;
  - (ג) האם מדובר באירוע המתקיים במהלך הדברים הרגיל של המשרד;
  - (ד) האם מדובר באירוע המתרחש תקופתית (כגון: טקס הענקת פרס עובד מצטיין, המתקיים מדי שנה);

- (ה) אם מדובר באירוע תקופתי - האם יש סיבה עניינית לקיימו דווקא במועד זה;  
 (ו) היקף האירוע - האם יש חריגות במספר האנשים שהוזמנו אליו ברמת האכסניה בו הוא ממוקם, בכיבוד המוגש בו ובהסעות המאורגנות אליו;  
 (ז) מהותו של האירוע - עד כמה קשור לעבודת המשרד;  
 (ח) מיהם הדוברים באירוע - עד כמה מהווה האירוע במה לשר או לפוליטיקאים אחרים העומדים לבחירה;  
 (ט) תוכן הדברים שיינשאו בו - ברכות לעומת תעמולה - עד כמה עוסק התוכן בשכנוע ובהשפעה של הבוחר או ביצירת אהדה או הסתייגות כלפי המתמודדים.

הצטברותם של מבחנים אלה עשויה לתת תמונה לגבי כל אירוע, האם ובאיזה מידה הוא מהווה תעמולה אסורה על-פי החוק.

#### **יא. חלות ההוראות**

1. ההוראות המפורטות בהודעה זו חלות על עובדי המדינה בכל מקום הימצאם, לרבות בחוץ-לארץ. ההוראות חלות הן על עובדים קבועים והן על עובדים שאינם קבועים (כגון עובדים ארעיים ועובדים בחוזה מיוחד).
2. על האחראי במשרד ועל כל מנהל יחידה לוודא כי הוראות אלו יובאו לידיעת כל העובדים בכל מקומות עבודתם ולהבטיח את קיומן הלכה למעשה.
3. בקשות להבהרות בכל מקרה של ספק או חוסר בהירות באשר להוראות אלה, יופנו ללשכה המשפטית בנציבות שירות המדינה באמצעות האחראי במשרד או היועץ המשפטי של המשרד.

#### **יב. עונשים**

העובר על ההוראות המפורטות בהודעה זו צפוי להליכים פליליים או הליכי משמעת, בהתאם לחוק.

משה דיין  
נציב שירות המדינה